

EDİTÖRDEN

Kıymetli okurlarımız,

2022 senesinin ilk sayısı olan 54. sayımızla yeniden karşınızdayız. Öncelikle bu senenin hepimiz için sağlıklı ve verimli bir yıl olmasını temenni ediyoruz. Farklı disiplinlerden gelen çalışmaları itinalı bir değerlendirme sürecinden sonra sıradaki sayıya alarak dergimizde yayımlıyoruz. Son dönemde dergiye gelen makalelerin çoğunluğunun, aile, kadın, çocuk, yaşlı ve engelli gibi Bakanlığımızın ana hizmet alanlarına dair çalışmalar olması bizleri oldukça sevindiriyor. Bu çalışmaları, alana ve alanyazına yapacağı katkılar açısından önemsedığımızı belirtmek istiyoruz.

Bu sayımızda 7 çalışmaya yer veriyoruz.

İlk çalışma Öznur ŞEN KARADAĞ ve Tarık TUNCAY tarafından kaleme alınan “Aile Eğitim Programı (AEP) ve Ebeveynlik Becerileri Arasındaki İlişkilerin Yararlanıcıların Gözünden İncelenmesi: Kontrol Gruplu Bir Çalışma” isimli araştırma makalesidir. Bu çalışma Aile Eğitim Programının (AEP) yararlanıcılarda pozitif ebeveyn-çocuk ilişkisi kurma ve ebeveynlik becerilerini geliştirmeye olan ilişkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar Karabük ilinde AEP’ye katılan 77 kişiden oluşan uygulama grubu ve bu eğitime katılmamış 100 kişiden oluşan kontrol grubunu içermektedir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde aile eğitim programlarının sistematik bir şekilde uygulandığı takdirde katılımcılar açısından yarar sağlayıcı özellikler taşıdığı, bu bağlamda aile eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve etkili bir şekilde uygulanması araştırmanın öncelikli önerisi olarak sunulmaktadır.

“Çocuklarda Sosyal Öğrenme Sürecinin Sosyal Hizmet Perspektifinden İncelenmesi” isimli Gülçin AYITGU METİN, Oğuzhan ZENGİN ve Beyza ERKOÇ’un birlikte yaptıkları çalışma derginin ikinci makalesidir. Çalışmada öncelikle sosyal öğrenme kuramı hakkında genel bilgilere yer verilmekte,

ardından sosyal öğrenme kuramının çocukların öğrenme süreçlerine nasıl yansıdığı sosyal hizmet perspektifi ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Sonuç olarak çocuklarda sosyal öğrenme kuramının pratikteki karşılığı olarak çocukların yaşadıkları problemlerin ve bunlara ilişkin çözüm önerilerinin ortaya konulmasında, çocuğun çevresiyle bir arada değerlendirilmesi ve bunu yaparken de çocuğun bilişsel ve duyuşsal kapasitesinin yanında sosyal ve kültürel ortamının etkilerinin de göz önünde bulundurulması gerektiği ifade edilmektedir.

Derginin üçüncü makalesi “Covid-19 Pandemisinde Özel Gereksinimli Çocuklar ve Annelerinin Deneyimleri: Nitel Bir Araştırma” ismiyle Yunus Emre KUNDAKCI, İsa GÜL, Aysun YEŞİLTAŞ ve Rabia KUNDAKCI'nın birlikte yaptıkları çalışmadır. Bu çalışmada özel gereksinimli bireylerin annelerinin gözünden pandeminin oluşturduğu etkilerin ve ailelerin beklentilerinin nitel araştırma yöntemi ile ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda 259 öğrencinin eğitim aldığı özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam eden öğrencilerden 13'ünün anneleri ile yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak bireysel görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edildiğinde pandemi öncesi dönemde aileler bu merkezlerde anlaşıldıklarını ve sosyalleştiklerini düşünmektedir. Ailelerin bu merkezlere gelmedikleri saatlerde de çocukları için egzersiz yapmak, oyun oynamak, parka gitmek, yürüyüş yapmak, okula gitmek, fizik tedaviye gitmek, ödev yapmak gibi temel görev ve sorumluluklara sahip oldukları görülmüştür. Pandemi sürecinde okulların kapalı olduğu 3 aylık dönemde katılımcıların değerlendirmeleri pandemi, ruhsal ve fiziksel durum ve okul kategorileri altında tasnif edilmektedir. Kontrollü sosyal hayata geçildiği dönemde, ailelerin çoğunluğunun koruyucu sağlık önlemlerini alarak bu merkezlere çocuklarını getirdikleri ifade edilerek çocukların sağlık ve eğitim gibi iki temel ihtiyacının karşılanması, ailelerin ise özellikle sosyal yönden desteklenmesi için bu merkezlerin varlığının önemli olduğunun altı çizilmektedir.

Dördüncü çalışma Güler GÜNEŞ ASLAN'ın kaleme aldığı “Travma Bilgili Bakım ve Sosyal Hizmet” isimli makalesidir. Bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Madde Bağımlılığı ve Ruh Sağlığı Hizmetleri İdaresi (SAMHSA) isimli kurum tarafından travma bilgili bakımla ilgili ortaya konan varsayım, temel ilke ve uygulama alanlarına yer verilmekte ve sosyal hizmet alanına uyarlanmasına çalışılmaktadır. Türkiye'deki alanyazında sosyal hizmet ve travma konusunda yeterince çalışma olmadığı varsayımından hareketle bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Emir KAYACAN tarafından kaleme alınan “Türkiye'nin Nüfus Politikalarındaki Değişimin Kalkınma Planları Üzerinden Değerlendirilmesi” isimli çalışma derginin beşinci makalesidir. Çalışmada Türkiye'de 1963 yılında

başlayan ve beşer yıllık dönemleri kapsayan kalkınma planları kapsamında nüfus politikalarındaki değişim incelenmekte ve kalkınma planlarında yer alan ifadeler üzerinden nüfus politikalarındaki yaklaşım ortaya konmaya çalışılmaktadır. Buna göre Cumhuriyet öncesi dönem kabul edilen Osmanlı Devleti'nde belirgin bir nüfus politikası olmamakla beraber, genel eğilimin nüfusun nicelik yönünden arttırılması yönünde olduğu, bu yaklaşımın Cumhuriyetin kuruluşundan 1963 yılına kadar istikrarlı bir biçimde sürdürüldüğü ifade edilmektedir. Bununla birlikte, planlı dönemin başladığı 1963 yılından 2010'lu yıllara kadar nüfus artış hızını düşürmeyi amaçlayan antinatalist politikalar uygulandığı; söz konusu dönemden itibaren ülkenin demografik yapısındaki değişimler göz önünde bulundurularak pronatalist olarak nitelenen doğurganlığı teşvik edici politikalara doğru bir dönüşüm yaşandığı tespitine yer verilmektedir.

Derginin altıncı makalesi "Sosyal Hizmetlerin Sunumunda Yeni Bir Model Olan Aile Sosyal Destek Programının (ASDEP) İncelenmesi" ismiyle Ali Osman ÖZPOLAT tarafından kaleme alınan çalışmadır. Çalışmada, ASDEP'in ne olduğu, ortaya çıkış süreci ve mevcut durumu üzerinde durularak sosyal hizmet perspektifinde ASDEP süreci ele alınmaktadır. ASDEP ile ülkemizde ailelerin psikososyal ve sosyoekonomik ihtiyaçlar konusunda desteklenmelerinin, bizzat ailenin yaşam ortamında birebir sosyal incelemeler yapılması ve bu incelemeler neticesinde hanenin gereksinimine göre gerekli rehberlik ve yönlendirmenin gerçekleştirilmesi sağlandığı, ASDEP hizmetinin sosyal hizmet kuruluşlarından birisi olan Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM) bünyesinde sunulmakta olduğu ve ASDEP'in hali hazırda Türkiye'nin 81 ilinde 2017 yılından beridir devam ettiği bilgilerine yer verilmektedir.

Derginin son çalışması ise "Krizler Çağında Yoksulluk: Sosyal Transferlerin Önemi ve Etkinliği" ismiyle Gürdal ASLAN tarafından kaleme alınan makaledir. Çalışmada Türkiye'de sosyal transferlerin etkinliği ve yoksulluk üzerine olan etkisi Gelir ve Yaşam Koşulları Anketleri verileri kullanılarak araştırılmaktadır. Bulgulara bakıldığında sosyal transferlerin yoksulluğu azaltıcı etkisinin 2006-2018 yılları arasında yüzde 6'dan yüzde 19'a yükseldiği görülmektedir. Özellikle kriz ortamlarında artması beklenen yoksulluğa karşı kısa vadede ve ivedilikle cevap verebilmek için primsiz sistemdeki transferlerin (aynı ve nakdi sosyal yardımlar, konut, çocuk yardımları gibi) kapsamını artıracak politikalar uygulanması gerektiği nitekim yoksulların sosyal transferlere erişimi arttıkça yoksulluk oranının azaldığı ifade edilmektedir.

Çalışmaların faydalı olması temennisiyle iyi okumalar, selamlar...

Doç. Dr. Olgun GÜNDÜZ

Editör